

Wetgeving en biomassahubs - een 360° blik

Februari 2025

INLEIDING

Wat?

Dit document bundelt de relevante wetgeving voor de opstart en werking van een biomassahub en werd opgemaakt door Möbius in opdracht van de B2BE Facilitator.

Waarom?

Uit de workshops rond het thema “**Lokaal verwerkt: van biomassa naar biomassahubs**” in 2024 van de B2BE Facilitator kwam wetgeving naar voren als één van de grootste belemmeringen bij het opstarten van een biomassahub. Om een beter inzicht te krijgen in de relevante regels en de uitdagingen die hiermee gepaard gaan, werd deze gids samengesteld.

Hoe?

De inhoud van deze gids is gebaseerd op grondig desk research en een vijftiental interviews. Hiervoor werden beleidsmakers van de betrokken overheden (OVAM, Departement Omgeving), experts en ervaringsdeskundigen geraadpleegd. De ervaringsdeskundigen zijn ondernemers die biomassa-reststromen vervoeren, verzamelen of verwerken tot diverse toepassingen, zoals meststoffen, bodemverbeterende middelen, voedingsproducten, chemische toepassingen en diervoeding.

Disclaimer

Dit overzicht is bedoeld om initiatiefnemers laagdrempelig op weg te helpen. We sporen initiatiefnemers aan om steeds een grondige analyse van de geldende wetgeving uit te voeren m.b.t. de specifieke casus. De B2BE Facilitator en Möbius zijn niet aansprakelijk voor eventuele schade moest dit overzicht fouten bevatten of onvolledig zijn.

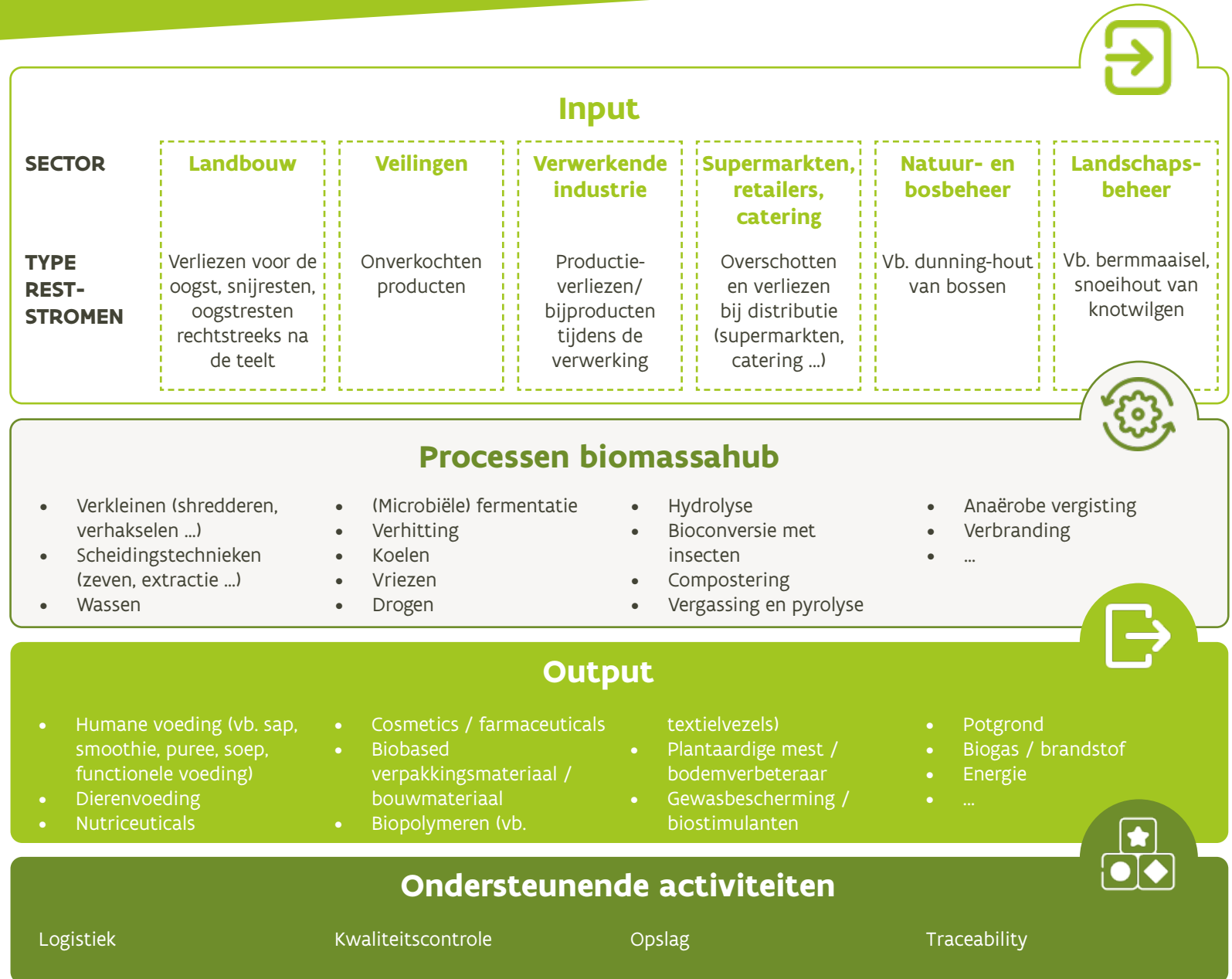
	START	Bepaal of jouw activiteit in scope valt
	STAP 1	Bepaal of jouw reststroom een afvalstof is of niet
	STAP 2	Bekijk de verplichtingen op niveau van transport van reststromen
	STAP 3	Ga na aan welke productwetgeving je moet voldoen
	STAP 4	Bekijk of je een omgevingsvergunning nodig hebt
	STAP 5	Bekijk aan welke algemene wetgeving je organisatie moet voldoen
	STAP 6	Ga na welke investeringsprogramma's en subsidiekanalen jouw toekomstige biomassahub kunnen financieren
	STAP 7	Past jouw biomassahub niet binnen het huidig wetgevend kader? Bekijk de optie van een regelluwe zone
	CASES	
	CONCLUSIES EN BELEMMERINGEN	

START: Bepaal of jouw activiteit in scope valt

Wat is een biomassahub?

Een biomassahub wordt hier gedefinieerd als een **locatie waar geografisch verspreide biomassa-reststromen gecentraliseerd worden**, en/ of **gestabiliseerd worden** en/ of hierop één of meerdere **verwerkingsstap(pen)** worden uitgevoerd tot een **product dat kan worden (her)gebruikt in een brede waaier aan toepassingen**.

STAP 1: Bepaal of jouw reststroom een afvalstof is of niet

Wat is een afvalstof?

Een afvalstof wordt gedefinieerd als “**elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen**”: dit wil zeggen, een stof die iemand weggooit, van plan is weg te gooien, of moet weggooien omdat de wet dit verplicht.

Afval of grondstof?

Een biomassa-reststroom wordt niet per se als afvalstof beschouwd. Volg de beslissingsboom om te weten of jouw reststroom als afvalstof wordt beschouwd en of je een zelfbeoordeling of grondstofverklaring nodig hebt.

De afvalwetgeving wordt gereguleerd door het Materialendecreet met uitvoeringsbesluit VLAREMA, en is bevoegdheid van de OVAM. Het Materialendecreet is een vertaling van de Europese richtlijn 2008/98/EG (Kaderrichtlijn Afvalstoffen). Meer informatie is beschikbaar via de [handleiding zelfbeoordeling](#).

Wordt jouw reststroom expliciet uitgesloten van de afvalstoffendefinitie?

Ja
Bepaalde stoffen worden expliciet uitgesloten zoals dierlijke mest en stoffen bestemd als voedermiddelen. Een volledig overzicht van de uitgesloten stoffen over voorwerpen vind je [hier](#).

Neen
Wil je de (plantaardige) reststroom gebruiken als meststof of bodemverbeterend middel?

Neen
Wil je de reststroom gebruiken als bouwstof?

Neen
Wil je de reststroom gebruiken in scheepsbrandstof?

Neen
Zijn er extra verwerkingsstappen nodig om de biomassa-reststroom te verwerken tot het product, die niet normaal zijn voor het productieproces?

VOORBEELD
• Behandeling van bermgras om peuken, papiertjes of andere verontreinigingen te verwijderen.
• Ontdoen van plastic verpakking indien dit geen standaard bedrijfsproces is.
• Verwijderen van touwen en clipsen van serrelaaf.

Ja
Staat je reststroom in de lijst van materialen die in aanmerking komen als grondstof (afdeling 1)?

Ja
Staat je reststroom in de lijst van materialen die in aanmerking komen als grondstof (afdeling 2)?

Ja
Je reststroom wordt beschouwd als **grondstof** en je moet geen grondstofverklaring opmaken, tenzij het expliciet naast jouw grondstof staat vermeld.

Neen
Je reststroom wordt beschouwd als **afval** tenzij je een grondstofverklaring behaalt.

Ja
Je reststroom wordt beschouwd als **grondstof** en je moet geen grondstofverklaring opmaken, tenzij het expliciet naast jouw grondstof staat vermeld.

Ja
Je reststroom wordt beschouwd als **afval** tenzij je een grondstoffenverklaring behaalt.

Neen
Je reststroom wordt niet als afval beschouwd maar wel als **bijproduct** als je voldoet aan de voorwaarden. Voer hiervoor een zelfbeoordeling bijproduct uit.

Ja
Je reststroom wordt beschouwd als **afval**. Voer eerst de afvalverwerkende stap uit, en doe vervolgens een zelfbeoordeling einde-afval.

VOORWAARDEN
Zie artikel 2.3.3. [Criteria voor gebruik als meststof of bodemverbeterend middel](#) (o.a. maximumgehalten van bepaalde zware metalen).

VOORBEELD
Hergebruik van teeltsubstraat van derden.
TIP
Boerenbond faciliteert groepsgrondstofverklaringen voor aardbeisubstraat. [Meer info](#)

VOORWAARDEN
Zie artikel 2.3.2. [Criteria voor grondstoffen, bestemd voor gebruik als bouwstof](#) (o.a. maximale totaalconcentraties aan metalen en organische verbindingen).

VOORWAARDEN
Zie artikel 2.3.7. [Criteria voor grondstoffen die bestemd zijn voor gebruik als blendcomponent in scheepsbrandstof](#).

Twijfel je of je voldoet aan de zelfbeoordeling? Vraag dan een grondstofverklaring aan.

Twijfel je of je voldoet aan de zelfbeoordeling? Vraag dan een grondstofverklaring aan.

Opgelet: je hebt hier een vergunning als afvalverwerker voor nodig.

VOORBEELD
• GFT- en groencompost is een grondstof wanneer het aan de voorwaarden voldoet (o.a. kwaliteitsgarantiesysteem via [VLACO keuringsattest](#)).
• Houtsnippers zijn een grondstof die mogen worden ondergewerkt in landbouwgrond onder bepaalde voorwaarden.

VOORBEELD
Er staan momenteel nog geen biomassa-reststromen op de grondstoffenlijst. OVAM is deze wel aan het herbekijken.

VOORBEELD
Landbouwreststromen vallen vaak onder de definitie van een 'bijproduct'. Vb. Vlasleem en graanstro kunnen worden gebruikt als strooisel in stallen.

GRONDSTOFVERKLARING

Een grondstofverklaring kan je digitaal aanvragen via het [webloket van OVAM](#). In de aanvraag moet je volgende documenten en gegevens bezorgen:

- identificatiegegevens van de grondstoffenproducent en aanvrager
- beschrijving van het materiaal
- een overzicht van het productieproces waarbij het materiaal vrijkomt
- het gewenste gebruik van het materiaal & beoogde toepassing
- een kopie van de omgevingsvergunning
- motivatie & bewijsstukken om aan te tonen dat criteria bouwstof/meststof/bodemverbeterend middel/etc. zijn voldaan.
- Monsterneming en analyseverslagen door erkend labo

VOORWAARDEN VOOR EEN GRONDSTOFVERKLARING
• Het materiaal moet een **nuttige toepassing** hebben.
• Het materiaal moet voldoen aan alle bestaande **productnormen en -eisen**.
• Het gebruik van het materiaal mag **geen schadelijke effecten hebben op milieu of gezondheid**.
• Het materiaal moet als **volwaardig product op de markt** gebracht kunnen worden.

OVAM heeft 30 dagen voor de (gratis) behandeling van grondstofverklaringen. De geldigheid van een grondstofverklaring is onbeperkt in de tijd.

ZELFBEOORDELING BIJPRODUCT

Bedrijven beoordelen zelf of de reststroom kan worden verwerkt tot een nieuw product. De resultaten van de zelfbeoordeling moeten worden gedocumenteerd. [Meer info: handleiding zelfbeoordeling](#)

VOORWAARDEN VOOR EEN BIJPRODUCT
Zie [art. 37 materialendecreet](#)
• Er is een **afzetmarkt** voor het bijproduct (stroom moet verkoopbaar zijn)
• Het bijproduct kan rechtstreeks in een **normaal productieproces**, zonder specifieke extra behandeling zoals een zuiveringsstap of afvalverwijdering
• Het bijproduct wordt geproduceerd als integraal onderdeel van productieproces (≠ afvalverwerkingsproces)
• Het bijproduct voldoet aan alle **voorschriften** voor het specifieke gebruik (bv. productwetgeving) en heeft geen ongunstige effecten op het milieu of gezondheid

OVAM doet steekproeven ter controle.

ZELFBEOORDELING EINDE-AFVAL

Bedrijven beoordelen zelf of de reststroom als einde-afval kan worden gezien en het verwerkt kan worden in een nieuw product. Om als einde-afval gezien te worden, moet je eerst de nodige afvalhandelingen doorvoeren. De resultaten van de zelfbeoordeling moeten worden gedocumenteerd. [Meer info: handleiding zelfbeoordeling](#)

VOORWAARDEN VOOR EINDE-AFVAL
Zie [art. 36 materialendecreet](#):
• Alle **afvalhandelingen zijn voltooid**
• Het materiaal wordt "**gebruikelijk**" toegepast voor een specifiek doel
• Er is een **afzetmarkt** (verkoopbare stroom)
• Het materiaal voldoet aan alle **voorschriften** voor het specifieke gebruik (bv. productwetgeving) en heeft geen ongunstige effecten op het milieu of gezondheid

OVAM doet steekproeven ter controle.

BESLISSINGSBOOM RESTSTROMEN

STAP 2: Bekijk de verplichtingen op niveau van transport van reststromen

Wanneer je reststroom op basis van stap 1 wordt beschouwd als afvalstof, als bijproduct, of als einde-afval gelden er in Vlaanderen **specifieke transportregels**. Ook voor het vervoer van (plantaardige) meststoffen en sommige eindproducten, zoals farmaceutica of voeding, kunnen aparte voorschriften van toepassing zijn. **Controleer altijd zorgvuldig welke regelgeving op jouw situatie van toepassing is.**

Opgelet!

Dit zijn de regels zoals ze gelden in Vlaanderen. Wanneer je je reststroom wil transporteren naar een ander gewest (Wallonië of Brussel) of land moet je steeds nagaan welke regels daar gelden. Meer bepaald kan het oordeel of je stroom een afvalstof/ bijproduct/einde-afval is, verschillen tussen (Europese) landen en regio's. Wanneer je je stroom wil transporteren in Wallonië en deze

wordt in Wallonië gezien als een afvalstof moet je de regels rond transport afvalstoffen volgen, zelfs wanneer je stroom in Vlaanderen wordt beschouwd als bijproduct. Wanneer je je stroom wil transporteren in een ander EU-land waar je stroom als afvalstof wordt gezien moet je voldoen aan de [Europese afvalstoffenwetgeving \(EG 1013/2006\)](#) (of [EG 1069/2009](#) indien je afvalstof dierlijke bijproducten bevat).

Het transport van afvalstoffen/ bijproducten/einde-afvalstoffen wordt gereguleerd door het VLAREMA en is de bevoegdheid van OVAM.

Het transport van meststoffen wordt gereguleerd door het mestdecreet en valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse Landmaatschappij.

TRANSPORT AFVALSTOF

Voor het vervoer van afvalstoffen moet een [digitaal identificatieformulier](#) worden opgemaakt. Dit formulier bevat o.a. volgende gegevens:

- datum van vervoer
- gegevens over de afzender, vervoerder en verwerker
- omschrijving en hoeveelheid van de afvalstoffen
- de geolocatie van de start en afgifte van het transport

De bedoeling is alle gegevens centraal te kunnen opslaan om de handhaving en tracerings van afvalstoffen door inspectiediensten te vergemakkelijken.

Uitzonderingen

Zie [artikel 6.1.1. Voorwaarden voor het vervoeren en inzamelen van en het handelen en makelen in afvalstoffen](#).

Ben je niet de producent van de afvalstof?

Wie afvalstoffen inzamelt, verhandelt of makelt die vanuit of binnen het Vlaamse Gewest worden getransporteerd, moet beschikken over een registratie als inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar (IHM). Dit betekent dat iedereen die regelingen treft voor transport van afvalstoffen geproduceerd door derden in het Vlaamse Gewest een registratie als inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar moet hebben. Een inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar die zelf de afvalstoffen vervoert, is tegelijk ook een vervoerder van afvalstoffen en moet daarnaast ook een [registratie als vervoerder van afvalstoffen](#) aanvragen.

[Meer informatie](#)

TRANSPORT GRONDSTOF MET EINDE-AFVALSTATUS

Het transport en de opslag van grondstoffen die op basis van een zelfbeoordeling als een grondstof met einde-afvalstatus worden beschouwd, gaan altijd vergezeld van een verklaring opgesteld door de houder van de grondstof, die het grondstofstatuut op basis van een zelfbeoordeling bevestigt. Deze verklaring bevat minstens:

- Adresgegevens en contactpersoon van het terugwinningsbedrijf
- Adresgegevens en contactpersoon van het bedrijf dat de

zelfbeoordeling heeft uitgevoerd

- Beschrijving van de einde-afvalstof
- Bevestiging dat de einde-afvalstof voldoet aan de voorwaarden voor einde-afval en op welke inrichting de zelfbeoordeling ter inzage wordt gehouden
- Specifiek gebruik voor de einde-afvalstof
- Bij grensoverschrijdend transport: bevestiging van land van bestemming/verzending dat het materiaal ook daar een einde-afvalstatuut heeft

TRANSPORT BIJPRODUCT

Het transport en de opslag van grondstoffen die op basis van een zelfbeoordeling als een bijproduct worden beschouwd, gaan altijd vergezeld van een verklaring opgesteld door de producent van het bijproduct, die het grondstofstatuut op basis van een zelfbeoordeling bevestigt. Deze verklaring bevat minstens:

- Adresgegevens en contactpersoon van de producent van het bijproduct
- Adresgegevens en contactpersoon van het bedrijf dat de zelfbeoordeling heeft uitgevoerd

- Omschrijving van het bijproduct
- Bevestiging dat het bijproduct voldoet aan de voorwaarden voor bijproduct en op welke inrichting de zelfbeoordeling ter inzage wordt gehouden
- Specifiek gebruik waarvoor het bijproduct geschikt is
- Bij grensoverschrijdend transport: bevestiging van land van bestemming dat het materiaal ook daar een bijproductstatuut heeft

TRANSPORT MESTSTOF

Alleen een [erkende mestvoerder](#) of een [erkende verzender](#) mag meststoffen transporteren. Voor elk transport moet een transportdocument opgemaakt worden in het Mest Transport Internet Loker (MTIL). Het vervoer moet gebeuren met een recente analyse van stikstof en fosfaat, uitgevoerd door een erkend labo.

Transport van meststoffen gebeurt typisch door gespecialiseerde bedrijven die erkend zijn als mestvoerder. Wel

hebben sommige producenten van meststof een statuut van verzender, waardoor ze zelf (beperkte hoeveelheden) meststof naar klanten kunnen verzenden.

Er bestaan verder twee uitzonderingsregels:

- Transport van meststoffen tussen landbouwers kan eventueel via een [burenregeling](#).
- [Kleine mesttransporten van \(verpakte\) meststoffen](#) moeten enkel in een register voor kleine mesttransporten worden geregistreerd.

STAP 3: Ga na aan welke productwetgeving je moet voldoen

Als je in Vlaanderen een product op de markt wil brengen, moet je voldoen aan Vlaamse, federale en Europese productwetgeving. In onderstaande tabel doen we een **aanzet van relevante productwetgeving** voor enkele mogelijke

eindproducten waar een biomassahub naartoe werkt. Dit is geen exhaustief overzicht. Denk daarna ook aan certificeringen die de kwaliteit van jouw product kunnen aantonen naar je klanten.

Als jouw biomassahub verschillende stromen voor verschillende toepassingen samen brengt, moeten jouw (bewerkingen op de) stromen voldoen aan de verschillende productwetgevingen.

TOEPASSING	VLAAMSE PRODUCTWETGEVING	FEDERALE PRODUCTWETGEVING	EUROPESE PRODUCTWETGEVING
Voeding <i>Contacteer het FAVV bij verdere vragen rond FEED en FOOD.</i>	/	<ul style="list-style-type: none"> Autocontrolegidsen (incl. GHP & HACCP) Traceerbaarheidssysteem Houdbaarheidsdata Etikettering van levensmiddelen voor consumenten Normen voor verpakings- en contactmateriaal FAVV-vergunning nodig 	<ul style="list-style-type: none"> Algemene levensmiddelenwetgeving EU-voedselveiligheidswetgeving Novel foods wetgeving en infobrochure novel food wetgeving Voedselinformatie
Dierenvoeding	/	Productwetgeving diervoeder	Voedselveiligheid en diervoeder
Textiel	/	/	<ul style="list-style-type: none"> De Ecodesign verordening 2024/1781 Textile Labeling Regulation (EU 1007/2011)
Farmaceutica <i>Contacteer het FAGG voor vragen</i>	/	<ul style="list-style-type: none"> Wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen, samen met uitvoeringsbesluiten FAGG vergunning nodig 	Europese geneesmiddelenverordening en de richtlijnen van de European Medicines Agency (EMA)
Cosmetica	/	Wet van 15 juli 1974 op de cosmetica	Cosmeticaverordening (EC) nr. 1223/2009

TOEPASSING	VLAAMSE PRODUCTWETGEVING	FEDERALE PRODUCTWETGEVING	EUROPESE PRODUCTWETGEVING
Bouwmateriaal	VLAREMA-criteria	<ul style="list-style-type: none"> Verplichte aansluiting bij Buildwise & normen 	<ul style="list-style-type: none"> Construction Products Regulation EPBD-wetgeving - Europese richtlijn energieprestatie gebouwen
Verpakkingsmateriaal	/	Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid voor verpakkingen	<ul style="list-style-type: none"> Packaging and packaging waste directive Food packaging regulation
Gewasbeschermingsmiddelen/ biostimulanten <i>Neem contact op met FAVV voor vragen</i>	<ul style="list-style-type: none"> Het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik pesticiden in het Vlaamse Gewest Vlaams actieplan duurzaam pesticidengebruik 2023-2027 	<ul style="list-style-type: none"> Koninklijk besluit van 21 december 2023 - Federaal reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen voor de periode 2023-2027 Ministerieel besluit van 7 april 1995 - erkenning stations/laboratoria Koninklijk besluit van 19 maart 2013 - duurzaam gebruik van gewasbescherming Koninklijk besluit (KB) van 13 november 2011 - retributies en bijdragen Koninklijk Besluit van 10 mei 2023 voor begassing en ontgassing Koninklijk besluit van 28 februari 1994 - bestrijdingsmiddelen Ministerieel besluit van 1 april 2021 - driftreducerende middelen of maatregelen 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening (EG) nr 1107/2009 - op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen Verordening (EU) Nr. 283/2013 - Gegevensvereisten voor werkzame stoffen Verordening (EG) Nr. 396/2005 - Residuwetgeving Lijst met goedgekeurde werkzame stoffen Richtlijn 2009/128/EG - duurzaam gebruik van pesticiden Biologische productie en de etikettering van biologische producten
Plantaardige mest/ bodemverbeterende middelen <i>Neem contact op met het Mestbankloket voor vragen</i>	<ul style="list-style-type: none"> Mestdecreet VLAREMA-criteria 	<ul style="list-style-type: none"> KB meststoffen 2013 Bemestingsproducten overzicht 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening 2019/1009 bemestingsproducten Biologische productie - Verordening (EU) Nr 2021/1165 Wederzijdse erkenning - Verordening (EU) 2019/515
Energie	<ul style="list-style-type: none"> Omzendbrief RO/2006/01: afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting Groene stroomcertificaten (enkel indien voor 2013 gestart) - VREG WKK certificaten 	<ul style="list-style-type: none"> Electriciteitswet van 29 april 1999 Gaswet 12 april 1965 	<ul style="list-style-type: none"> Renewable Energy Directive (RED III) - met verplicht ISCC EU certificatiesysteem voor groen gas/ groene brandstof ... EU ETS
Alle toepassingen	/	<ul style="list-style-type: none"> Wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen Consumentenbeschermingswetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> General Product Safety Directive (2001/95/EC)

Bijkomende info over productwetgeving Meststoffenwetgeving (1/2)

Om een meststof te verhandelen in België moet je voldoen aan één van volgende:

- 1) aan de vereisten van de **Europese verordening 1009/2019**
- 2) je staat in **bijlage I vermeld van het KB 28 Januari 2013**
- 3) je hebt een **ontheffing** verkregen

Je moet daarnaast ook altijd voldoen aan het **mestdecreet**.

Europese verordening 1009/2019

Wanneer je meststoffen in België verhandelt kan je **kieszen** of je de **Europese verordening 2019/1009** (inzake het op de markt aanbieden van EU-bemestingsproducten) volgt **of de nationale wetgeving**. Wanneer je internationaal meststoffen verhandelt is het aangewezen om de Europese verordening te volgen gezien niet alle landen de Belgische regels accepteren. De meeste meststoffen worden verhandeld binnen Vlaanderen, wel is er soms export van o.a. gedroogd digestaat.

In deze verordening worden er voorschriften opgenomen per "productfunctiecategorie (PFC)" (zie bijlage I) en per "bestanddelencategorie (CMC)" (zie bijlage II). Bijvoorbeeld, wanneer je gft-afval wil composteren met het oog op gebruik als veenvervangend element in potgrond, dan val je onder PFC "organische meststof" en moet je compost voldoen aan grenswaarden voor o.a. lood, nikkel, pathogenen zoals Salmonella ... Daarnaast val je onder CMC "compost" waar o.a. de toegelaten bronnen worden bepaald (vb. gft-afval) en stabiliteitscriteria.

Bovendien worden er ook eisen rond etikettering opgenomen zie bijlage III). Raadpleeg de volledige wetgeving [hier](#).

Bijlage I van het KB 28 januari 2013

In **bijlage I van het KB 28 januari 2013** (betreffende het in de handel brengen en het gebruiken van meststoffen, bodemverbeterende middelen en teeltsubstraten) wordt bepaald welke meststoffen kunnen worden verhandeld in België. Dit is een zogenaamde "positieve lijst" van toegelaten meststoffen in België.

Voorbeelden van relevante meststoffen voor biomassahubs zijn de meststoffen onder categorie "Andere meststoffen o.b.v. secundaire elementen", waar o.a. staat vermeld: gedroogde druivenpulp, compost van loofboomschors, afge oogste champignoncompost, wormcompost. Naast deze meststoffen worden ook enkele criteria geplaatst (bijvoorbeeld grenswaarden van bepaalde stoffen).

Ook in het KB meststoffen worden eisen rond etikettering opgenomen.

Ontheffing

Een **ontheffing** is nodig wanneer je niet in bijlage I van het KB staat en niet voldoet aan de EU-verordening. Indien het product waarvoor ontheffing wordt aangevraagd een afvalstof is, moet een grondstofverklaring of keuringsattest worden bijgevoegd in de aanvraag.

Dit is bijvoorbeeld het geval voor compost van ander plantaardig materiaal (vb. groenten en fruit-overschotten) en digestaat.

Een ontheffing kost 1500 euro en wordt afgeleverd voor een periode van maximum 5 jaar.

Raadpleeg [hier](#) de lijst van afgeleverde ontheffingen.

Bijkomende info over productwetgeving Meststoffenwetgeving (2/2)

Om een meststof te verhandelen in België moet je voldoen aan één van volgende:

- 1) aan de vereisten van de **Europese verordening 1009/2019**
- 2) je staat in **bijlage I vermeld van het KB 28 Januari 2013**
- 3) je hebt een **ontheffing** verkregen

Je moet daarnaast ook altijd voldoen aan het **mestdecreet**.

Mestdecreet

Het mestdecreet bepaalt dat producenten van andere meststoffen (i.e. plantaardige meststoffen) die **meer dan 300kg fosfaat** afzetten op landbouwgronden in het Vlaams Gewest **jaarlijks een aangifte** moeten invullen via het [mestbankloket](#).

Bovendien bepaalt het mestdecreet dat enkel een erkende mestvoerder of verzender andere meststoffen mag transporteren. Voor elk transport moet een transportdocument worden opgemaakt in het [Mest Transport Internet Loket \(MTIL\)](#). Je hebt hiervoor nodig:

- Identificatie van de aanbieder
- Geldige mestcode
- Het vervoer moet gebeuren met een recente analyse (max 3 maand) van stikstof en fosfaat, uitgevoerd door een erkend labo

Verder bepaalt het mestdecreet ook wanneer meststoffen mogen worden uitgereden (uitrijregeling).

Bijkomende info over productwetgeving

POP-verordening

De POP-verordening (**Persistent Organic Pollutants**) is een Europese wetgeving die gericht is op het beperken en uitfaseren van het gebruik van **persistente organische verontreinigende stoffen**, omdat deze schadelijk zijn voor het milieu en de menselijke gezondheid. Voor iemand die een biomassahub wil starten, is de POP-verordening relevant wanneer je te maken krijgt met stoffen die moeilijk afbreekbaar zijn, zich ophopen in het milieu en toxisch zijn.

Bij het verwerken van biomassa moet je er rekening mee houden dat sommige persistente organische verontreinigende stoffen mogelijk aanwezig zijn in de reststromen of ontstaan tijdens verwerkingsprocessen. De POP-verordening verbiedt het gebruik van bepaalde chemische stoffen en stelt strikte regels voor de behandeling en verwijdering van deze stoffen om te voorkomen dat ze in het milieu terechtkomen.

Als je een biomassahub beheert, moet je controleren of er POP's aanwezig zijn in de biomassa die je verwerkt of in de producten die je maakt. Dit betekent dat je ervoor moet zorgen dat deze stoffen niet in je proces worden gebruikt, of dat ze op de juiste manier worden beheerd als ze onverhoopt aanwezig zijn, volgens de regels van de POP-verordening.

Verdere informatie over de POP-verordening:

[Introductie tot POP-verordening](#)

CLP-verordening

De CLP-verordening (**Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures**) is een Europese verordening die voorschrijft hoe **chemische stoffen en mengsels** moeten worden **geclassificeerd, gelabeld en verpakt om de risico's voor de gezondheid van mens en milieu duidelijk te communiceren**. Voor iemand die een biomassahub wil starten, is deze wetgeving relevant als er tijdens het stabilisatie- of verwerkingsproces van biomassa chemische stoffen worden gebruikt of geproduceerd.

De CLP-verordening vereist dat je de gevaren van chemische stoffen en mengsels die je gebruikt of produceert, identificeert en deze correct communiceert op het etiket. Dit betekent dat elke stof die bijvoorbeeld schadelijk, irriterend, ontvlambaar of giftig kan zijn, moet worden voorzien van een duidelijk label met pictogrammen en informatie over de gevaren en veiligheidsmaatregelen.

Verdere informatie over de CLP-verordening:

- [Introductie tot CLP-verordening](#)
- [Toelichting hoe CLP-verordening toe te passen](#)

Bijkomende info over productwetgeving

REACH-regelgeving

REACH (**Registration, Evaluation, Authorisation, and Restriction of Chemicals**) is een Europese verordening die de **veiligheid van chemische stoffen** reguleert die op de markt worden gebracht binnen de Europese Unie. Voor iemand die een biomassahub wil starten, is REACH relevant omdat het bepaalt hoe je moet omgaan met chemische stoffen die vrijkomen of worden gebruikt tijdens de verwerking van biomassa.

Als je bijvoorbeeld biomassa stabiliseert of verwerkt tot nieuwe producten, moet je ervoor zorgen dat de chemische stoffen die je gebruikt of produceert (ook bijproducten) voldoen aan REACH-vereisten. Dit betekent dat sommige stoffen moeten worden geregistreerd, beoordeeld, en in sommige gevallen geautoriseerd of beperkt, afhankelijk van hun risico's voor de gezondheid van mens en milieu. Het biologisch stabiliseren/matuur maken van biomassastromen valt niet onder REACH. In de praktijk is REACH enkel van toepassing als je chemische additieven produceert of gebruikt, of chemisch gemodificeerde stoffen maakt doorheen eventuele verwerkingsstappen.

Verdere informatie over de REACH-verordening:

- [Introductie tot REACH](#)
- [Toelichting over hoe REACH te implementeren, er is een specifiek richtsnoer voor 'afval en teruggewonnen stoffen'](#)
- De informatie in de [SCIP-databank](#) zal in de toekomst informatie beschikbaar maken voor afvalverwerkers om voorwerpen met SVHC's beter te scheiden en te recycleren.
- [Overzicht van autoriteiten in België met betrekking tot REACH](#)
- [Toelichting REACH door FOD Volksgezondheid](#)

Novel foods

Bij valorisatie van voedselreststromen dient steeds afgetoetst te worden of de nevenstroom of het eindproduct na valorisatieproces niet wordt beschouwd als een **novel food**.

De term novel food verwijst naar nieuwe voedingsmiddelen en ingrediënten die voor mei 1997 niet in significante mate werden gebruikt voor menselijke voeding in de Europese Unie. Verordening (EU) 2015/2283 beschrijft de wettelijke spelregels m.b.t. de novel foods.

Nieuwe voedingsmiddelen mogen pas in de handel worden gebracht nadat ze een **uitgebreide risicoanalyse** hebben ondergaan en werden goedgekeurd. Dergelijke procedure kan een grote drempel vormen om bepaalde nevenstromen of reststromen te valoriseren. Zonder goedkeuring is het namelijk verboden om het nieuwe voedingsmiddel te gebruiken in humane voeding.

Goedgekeurde novel foods zijn terug te vinden op de [website van de Europese Commissie](#) in een centrale catalogus die een lijst van planten/plantendelen, producten van dierlijke oorsprong en substanties met hun novel food-status weergeeft.

STAP 4: Bekijk of je een omgevingsvergunning nodig hebt

De meeste startende biomassahubs zullen een **omgevingsvergunning** moeten aanvragen. De omgevingsvergunning kan nodig zijn bij stedenbouwkundige handelingen (vb. nieuw gebouw) of wanneer je een nieuwe bedrijfsactiviteit start of je activiteiten wijzigen. Voor biomassahubs met een significante impact op het milieu is mogelijks een project-MER nodig of kan het zijn dat je als GBPV-installatie wordt beschouwd en moet je voldoen aan specifieke voorwaarden.

In bepaalde gevallen kan het zijn dat een startende biomassahub enkel een **meldingsplicht** heeft of wordt **vrijgesteld**. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor eerder kleine biomassahubs met beperkte milieu-impact die zich vestigen in een bestaand gebouw en waar beperkte ingrepen nodig zijn.

Omgevingsvergunningen worden gereguleerd via het VLAREM. VLAREM II bevat hoofdzakelijk algemene en sectorale milieuvoorwaarden waaraan ingedeelde inrichtingen en activiteiten moeten voldoen. VLAREM III bevat bijkomende algemene en sectorale milieuvoorwaarden specifiek voor GBPV-installaties.

STEDENBOUWKUNDIGE HANDELINGEN

NIEUW BEDRIJF/WIJZIGING BEDRIJFSACTIVITEITEN (IIIOA)

Bekijk in [VLAREM II](#) of je bedrijfsactiviteiten zijn ingedeeld en onder welke klasse je nieuwe of gewijzigde bedrijfsactiviteiten vallen. Niet alle activiteiten zijn ingedeeld (vb. landbouw). Is je activiteit niet ingedeeld, dan ben je niet vergunningsplichtig. Vaak hebben landbouwers wel vergunningen nodig voor andere bedrijfsprocessen (vb. het hebben van een waterreservoir, mazouttank, koelen van melk, warmwatertoepassingen ...)

Mogelijke relevante rubrieken voor een biomassahub zijn o.a.:

- Rubriek 2 afvalstoffen (vb. 2.2.3)
- Rubriek 3 afvalwater
- Rubriek 19 hout (hout, houtschors, riet, vlas (houtachtig gedeelte), stro of soortgelijke producten))
- Rubriek 28 (mest of meststoffen)
- Rubriek 41 (textiel)
- Rubriek 33 (papier)
- Rubriek 45 (voedings- en genotmiddelenindustrie (opslag, bewerking of verwerking van plantaardige producten)) ...

Valt je nieuwe of gewijzigde bedrijfsactiviteit onder **klasse 3?**
Voorbeelden van klasse 3 activiteiten:

- Het maken van soep o.b.v. groentenoverschotten met minder dan 200 kW verbruik
- Het maken van compost om op eigen veld te gebruiken
- Opslag en voorbehandeling van maaisel in afwachting van een nuttige toepassing met een opslagcapaciteit tot en met 1000 m²

Valt je nieuwe of gewijzigde bedrijfsactiviteit onder **klasse 1 of 2?**

Bekijk of je een **project-MER** moet opmaken alvorens de omgevingsvergunning aan te vragen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien je afval fysio-chemisch behandelt of verbrandt.

Bekijk daarnaast ook of je biomassahub een **GPBV-inrichting** is. Je biomassahub is een GPBV-inrichting wanneer een X staat bij je activiteit in de kolom opmerkingen van [VLAREM II](#). Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer je biomassahub dagelijks meer dan 75 ton afval behandelt op biologische wijze.

OMGEVINGSVERGUNNING

Wanneer je een **omgevingsvergunning** aanvraagt moet je o.a. volgende elementen omschrijven:

1. **Type biomassa** (vb. houtafval, landbouwafval, snoeihout, organisch afval ...)
2. **Bron van de reststroom** (incl. details over leveranciers en logistiek)
 - Aard en herkomst, opslaghoeveelheid en verwerkingscapaciteit.
 - De reststromen moeten met naam genoemd zijn volgens de [VLAREM indelingsrubrieken](#)
3. **Productieprocessen**
 - Overzicht van de stappen in verwerkingsproces & technologieën
 - Capaciteit van de hub (hoeveelheid biomassa die jaarlijks verwerkt wordt) (R2a)
 - Inschatting van energieverbruik
 - Emissies naar lucht en water (lozingsrubriek)
 - Afvalbeheerplan
4. **Eindproduct moet duidelijk worden gedefinieerd en de verwerking en het doel moeten in overeenstemming zijn met het materialenbeleid OVAM** (i.e. het materialendecreet en uitvoeringsbesluit VLAREMA).
5. **Bestemming waar het eindproduct zal worden gebruikt** (vb. export, lokaal gebruik)
6. **Locatie van de hub**
7. **Een milieu-effectenrapport MER** kan nodig zijn indien je activiteiten een aanzienlijke impact hebben op het milieu.

Op basis van de (algemene en sectorale) milieuvorwaarden zal een vergunning wel of niet worden afgeleverd. Indien je meerdere activiteiten hebt kan je in één vergunning de verschillende toepassingen van jouw biomassahub aanduiden.

MER

Voor bepaalde projecten moet een **project-MER** opgemaakt worden en bijgevoegd worden aan de omgevingsvergunningsaanvraag. Je moet een project-MER aanvragen wanneer je activiteit in [bijlage I of bijlage II van het MER-besluit](#) wordt genoemd. Dit is bijvoorbeeld het geval:

- Voor activiteiten van afvalstoffenverwerking:
 - Afvalverwijderingsinstallaties met verbranding/chemische behandeling/storten van stoffen (bijlage I, nummer 13 en 14)
 - Afvalverwijderingsinstallaties voor de opslag/fysisch-chemische behandeling van gevaarlijke stoffen (bijlage II, categorie 11b)
- Voor activiteiten andere dan afvalstoffenverwerking:
 - Industriële installaties voor de fabricage van papier/karton/papierpulp (bijlage I, nummer 22)
 - Geïntegreerde chemische installaties bestemd voor fabricage van basischemicaliën, gewasbescherming, farmaceutische basisproducten, enz. (bijlage I, nummer 6)
 - Energiebedrijven (bijlage III, categorie 3)
 - Chemische industrie bij overschrijden drempelwaarden (bijlage II, categorie 6)
 - Voedings- en genotmiddelen industrie bij overschrijden drempelwaarden (bijlage II, categorie 7)
 - Textiel-leder-hout en papierindustrie bij overschrijden drempelwaarden (bijlage II, categorie 8)

Voor activiteiten opgenomen in bijlage III volstaat een **project-MER screening**. De vragen voor een project-MER-screening zijn opgenomen in de aanvraag voor de omgevingsvergunning in het Omgevingsloket. Voor nagenoeg alle activiteiten met afvalstoffen is een MER-screening vereist als ze vallen onder categorie 11b) Installaties voor de verwijdering van afval en niet onder bijlage I of II vallen (zie bijlage III, 11b). Dit kan bijvoorbeeld ook het geval zijn wanneer je biomassahub doet aan biologische of mechanische afvalbehandeling.

Tot slot kan je ook een **onthefing** van de project-MER aanvragen wanneer je activiteiten geen aanzienlijke gevolgen hebben voor het milieu, of indien er eerder al een plan-MER werd goedgekeurd. Klik [hier](#) voor meer informatie.

Klik [hier](#) voor meer informatie over de project-MER, en/of raadpleeg deze [handleiding](#).

VOORWAARDEN GPBV

GPBV-installaties zijn industriële installaties met een mogelijk grote impact op het milieu en die onderworpen zijn aan de Europese Richtlijn inzake Industriële Emissies (RIE).

Je biomassahub is een GPBV-inrichting wanneer een "X" staat bij je activiteit in de kolom opmerkingen van [VLAREM II](#). Indien je reststroom als afval wordt beschouwd, bekijk dan of je activiteiten vallen onder een of meerdere subrubrieken van indelingsrubriek 2.4. Opgelet! Het kan zijn dat je activiteit onder meerdere rubrieken valt. "X" rubrieken zijn er ook voor andere activiteiten zoals energieproductie, voedingsmiddelen- en drankenindustrie, papierproductie, chemische industrie ...

Op Europees niveau worden **Referentiedocumenten voor Beste Beschikbare Technieken (BREF)** opgesteld voor deze GPBV-inrichtingen. Deze referentiedocumenten geven aan wat de best beschikbare technieken (BBT) zijn voor bepaalde activiteiten en welke milieuprestaties met deze BBT haalbaar zijn.

GPBV-installaties moeten voldoen aan specifieke vergunningsvoorwaarden die zijn opgenomen in de algemene en sectorale voorwaarden van [VLAREM III](#). De sectorale voorwaarden omvatten de BBT van de BREF-documenten. Voor afvalbehandeling zijn er bv. de sectorale voorwaarden van Hoofdstuk 3.14 'Afvalbehandeling'. Voor voedingsmiddelen, dranken en zuivelindustrie is dit bijvoorbeeld Hoofdstuk 3.15.

De vergunningsvoorwaarden van GPBV-installaties worden regelmatig aan een toetsing onderworpen.

STAP 5: Bekijk aan welke algemene wetgeving je organisatie moet voldoen

Wanneer je een bedrijf start moet je aan een aantal wetgevingen voldoen. We lijsten de belangrijkste hier op. Aarzel niet om bij verdere vragen contact op te nemen met [VLAIO](#), het aanspreekpunt voor elke (startende) ondernemer in Vlaanderen.

- **Afvalbeheer** - OVAM stelt wettelijke verplichtingen rond het sorteren van bedrijfsafval in het VLAREMA. Bekijk [hier](#) je verplichtingen als bedrijf.
- **FAVV-vergunning** - wanneer je producten kweekt of vervaardigt voor onze voedselketen moet je beschikken over een [vergunning](#). Voor de meeste activiteiten moet je ofwel enkel geregistreerd zijn, ofwel een toelating hebben. Voor sommige activiteiten is een erkenning nodig.
- **FAGG-vergunning** - wanneer je geneeskundige middelen verhandelt of fabriceert moet je beschikken over een [vergunning](#).
- **Arbeidsveiligheid en Gezondheid** - in de welzijnswet worden verschillende verplichtingen geformuleerd rond arbeidsveiligheid, brandveiligheid, ergonomie ... Je moet bijvoorbeeld gebruiksaanwijzingen ter beschikking stellen voor aanwezige machines. Bekijk een overzicht [hier](#).
- **Chemische / organisch verontreinigende stoffen** - indien je met deze stoffen werkt in je biomassahub moet je voldoen aan de EU-regels voor registratie, evaluatie, autorisatie en restrictie, zoals opgenomen in de CLP-verordening, POP-verordening, en REACH-regelgeving. Wanneer je grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen stockeert/gebruikt moet je bovendien ook voldoen aan de [Seveso III-richtlijn](#). En wanneer je deze transporteert moet je voldoen aan de [ADR-wetgeving](#).
- **Handelsreglementering** - je moet je bedrijf registreren in de Kruispunt van Ondernemingen ([KBO](#)). Ga daarnaast je boekhoudkundige en fiscale verplichtingen na (meer informatie [hier](#)). Zorg er ook voor dat je bent aangesloten bij een sociaal verzekeringsfonds.
- **Arbeidswetgeving** - alle bedrijven in Vlaanderen met werknemers zijn verplicht een arbeidsreglement op te stellen (met o.a. arbeidstijden, tijdstip van loon ...) en moeten aan bepaalde arbeidsvoorwaarden voldoen. Bekijk [hier](#) je verplichtingen als bedrijf.
- **IP-wetgeving** - nieuwe uitvindingen (bv. een innovatief proces om met reststromen aan de slag te gaan) kunnen worden beschermd door een octrooi (patent). Ook een teken, naam, logo of andere markering kan worden beschermd via een handelsmerk (trademark). Bekijk [hier](#) een overzicht van IP-wetgeving in België.
- **Duurzaamheidsrapportering** - grote ondernemingen zijn sinds kort verplicht te rapporteren op ESG (in lijn met reeds verplichte financiële rapportage) volgens de [CSRD](#).
- **GDPR** - wanneer je met persoonsgegevens werkt moet je aan privacywetgeving (GDPR) voldoen.

STAP 6: Ga na welke investeringsprogramma's en subsidiekanalen jouw toekomstige biomassahub kunnen financieren

LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

lv.vlaanderen.be

VLIF-steun voor innovatieve investeringen (vanaf 2023)

Innovatieve ideeën en concepten op het vlak van productie, verwerking en afzet van landbouwproducten realiseren in de praktijk.

lv.vlaanderen.be

VLIF Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf

Steun voor opstart of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf.

lv.vlaanderen.be

Wat zijn operationele groepen?

In een operationele groep gaan landbouwers en eventueel andere actoren aan de slag om voor een bepaalde problematiek/opportuniteit een innovatieve oplossing te vinden of een innovatief samenwerkingsverband te ontwikkelen. Het is een ondernemersgedreven ...

VLAIO

www.vlaio.be

Innovatieve starterssteun

Innovatieve starterssteun ondersteunt starters in het opnemen van een pioniersrol binnen hun markt.

VLAIO

www.vlaio.be

Circulair ondernemen subsidies

Om de omslag te ondersteunen naar een meer circulaire economie, bestaan er verschillende steunmogelijkheden waarvan er hier een aantal worden toegelicht.

VLAIO

www.vlaio.be

Strategische ecologische steun (STRES)

Ondernemingen kunnen een subsidie verkrijgen voor grote projecten met een uitgesproken innovatief karakter, een omvangrijk milieuvoordeel en belangrijke strategische troeven voor zowel de onderneming als Vlaanderen. De minimum investering bedraagt € 1,5...

VLAIO

www.vlaio.be

Advies & begeleiding die je op weg helpen binnen de bio-economie

Wil je een project in de bio-economie ontwikkelen? Ben je op zoek naar partners of steun om jouw bio-economie plannen waar te maken?

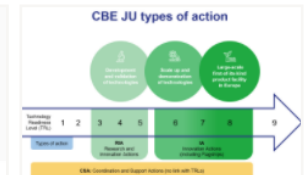
EUROPESE SUBSIDIES

research-and-innovation.ec.eu...

Cluster 6: Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment

What this area covers, aims of funding and intervention areas in Horizon Europe for the food and natural resources cluster of Horizon Europe.

www.cbe.europa.eu

Open calls for proposals

Innovation actions - flagship (IA-flagship) Urban-industrial symbiosis for bio-waste valorisation - €18 million Bio-based drop-ins/smart drop-in platform chemicals, via cost-effective, sustainable and resource-efficient conversion of biomass - €20 milli...

Interreg

STAP 7: Past jouw biomassahub niet binnen het huidige wetgevend kader? Bekijk de optie van een regelluwe zone

Het opzetten van een regelluwe zone wordt beschouwd als een zeer complex proces en werd nog niet gedaan in België. Experts geven daarom aan dat het beter is om te werken op het beter afstemmen van de wetgeving. Toch geven we hier aan wat een regelluwe zone juist inhoudt.

Het opzetten van een **regelluwe zone** moet uitgaan van een **experiment**. Een **experiment dat betrekking heeft op de regelgeving en niet op het project as such**.

Het uitgangspunt is om te experimenteren door wetgeving uit te schakelen of nieuwe wetgeving in de plaats te stellen van de bestaande. Daarbij is de vraag wat er vanuit het experiment geleerd kan worden cruciaal en daarvoor zijn **een doelgroep en een toetsingsgroep** noodzakelijk. De doelgroep is dan de groep waarop de regelgeving is uitgeschakeld en de toetsingsgroep is de groep waarvoor de bestaande regelgeving geldt.

Alleszins zal bij het verstrijken van de duurtijd geëvalueerd moeten worden of de regelgeving in kwestie uitgeschakeld blijft ook t.a.v. de toetsingsgroep, dan wel wordt teruggeplooid op de voorgaande situatie, mits herstel en vergoeding.

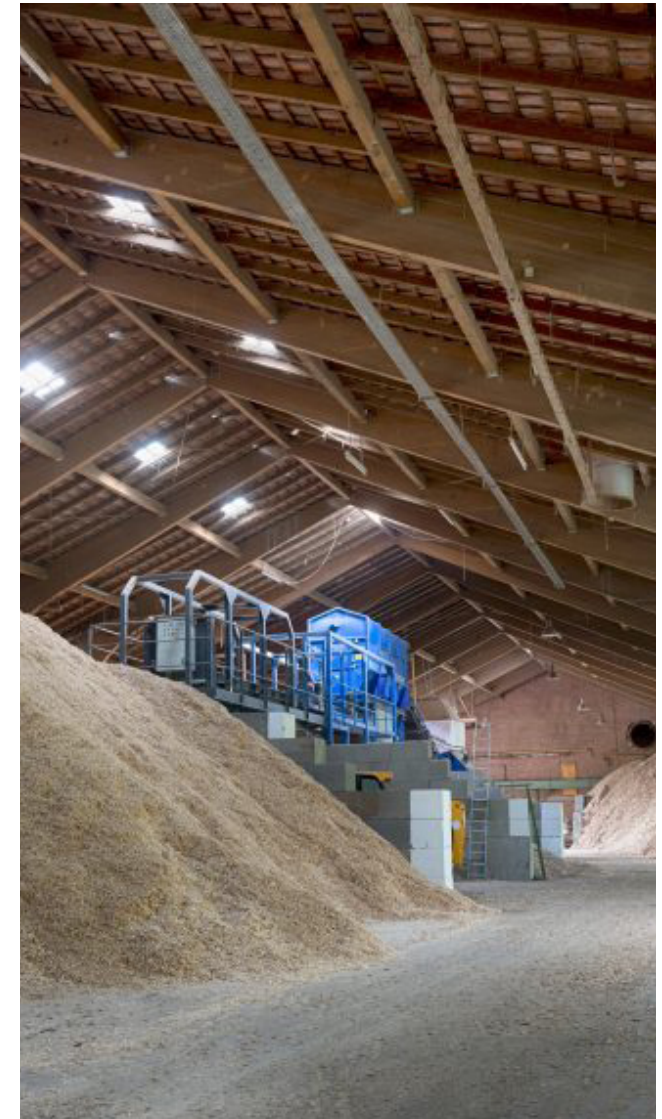
Essentieel is:

- Het precies aangeven **welke regelgeving** wordt uitgeschakeld of vervangen: effectief op het niveau van het Decreet, de Wet, het artikelnummer
- Het precies aangeven **welke doelgroep en toetsingsgroep** vooropgesteld wordt. En meer algemeen hoe het experiment wordt opgezet (het is aan te bevelen om hiervoor externe ondersteuning te nemen)

Ook bij regelluwe zones moeten **juridische grenzen** gerespecteerd worden. Niet eender welke regelgeving kan zomaar uitgeschakeld worden. Noodzakelijk zijn garanties naar:

- Algemeenheid en gelijkheid
- Legaliteit
- Grondrechten
- Evenredigheid
- Rechtszekerheid

Zo kan er niet zomaar ingegaan worden tegen regels m.b.t. bescherming van het leefmilieu of tegen Europeesrechtelijke (bv. vogel- en habitatrichtlijn, MER) en internationale verplichtingen.

CASES

Ter illustratie bespreken we **enkele cases van biomassahubs en de relevante wetgeving, met een focus op afvalwetgeving**. Dit is geen volledig overzicht van alle toepasselijke regels per case. Naast de algemene wetgeving kunnen er bijvoorbeeld ook vergunningen in verschillende categorieën vereist zijn. Controleer daarom altijd zorgvuldig welke regelgeving van toepassing is op jouw specifieke situatie.

Biomassastromen (vb. stro, vlasleem, hennepscheven) worden verwerkt tot biogebaseerd isolatiemateriaal

Afvalwetgeving

Er is altijd een grondstofverklaring nodig voor het verwerken van biomassareststroom tot bouwstof. Indien de biomassa wordt geteeld met oog op toepassing als bouwstof, is er geen sprake van een reststroom en is er geen grondstofverklaring nodig.

Transport

Als een grondstofverklaring is verkregen moet geen transport worden geregistreerd.

Productwetgeving

Bekijk de geldende wetgeving voor het vermarkten van isolatiemateriaal.

Vergunningen

Afhankelijk van de capaciteit is een omgevingsvergunning binnen rubriek 19 hout nodig (en eventuele andere rubrieken).

Onrijpe bananen worden verwerkt tot halffabricaten zoals zetmeel, vitaminen of proteïnen

Afvalwetgeving

Groene bananen kunnen worden beschouwd als bijproduct via zelfbeoordeling. Stoffen bestemd als voeding kunnen nooit afval zijn.

Transport

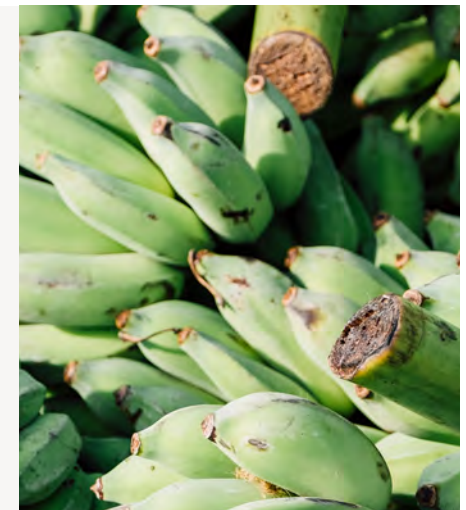
Er is geen transportregistratie nodig want dit is geen afval. Het kan wel zijn dat er vereisten worden opgelegd vanuit voedingswetgeving.

Productwetgeving

Bekijk de productwetgeving rond humane voeding.

Vergunningen

Er is o.a. een omgevingsvergunning als verwerker van voeding nodig vanaf een bepaalde capaciteit.

Groenten- en fruitoverschotten worden verwerkt tot compost in veenvrije potgrond

Afvalwetgeving

Groenten- en fruitoverschotten worden als afval gezien totdat ze zijn verwerkt door een vergunde composteerder tot gft-compost. Een uitzondering geldt voor groenten- en fruitoverschotten die worden gecomposteerd op het eigen bedrijf en waarbij de compost enkel op de eigen percelen wordt gebruikt. Een keuringsattest van VLACO is nodig om de kwaliteit te garanderen. Dit attest wordt jaarlijks verstrekt.

Transport

Het transport moet steeds geregistreerd worden en gebeuren door een daarvoor erkend bedrijf:

- transport van groenten- en fruitoverschotten als afval
- transport van compost als meststof

Productwetgeving

Een ontheffing is nodig om compost te maken op basis van gft-afval. Bekijk ook de vereisten van het mestdecreet (vb. vanaf 300kg fosfaat moet aangifte worden gedaan bij het Mestbankloket).

Vergunningen

Een omgevingsvergunning is minstens nodig onder categorie 2.2.3, namelijk de opslag en biologische behandeling van gft-afval. Indien de ruimte meer dan 25m³ bedraagt is een vergunning nodig. Bovendien is het vanaf 10m³ verplicht om een vloeistofdichte vloer (vb. beton) te hebben waar de compost op bereid wordt. Indien dagelijks meer dan 75 ton afval wordt behandeld moet voldaan worden aan voorwaarden van een GBPV-installatie.

Groenloofstromen (zoals tomatenloof, bietenloof, spruitstokken) worden verwerkt tot papier

Afvalwetgeving

Als er geen extra afvalbehandelende stap nodig is op de groenloofstroom (vb. plastic verwijderen) t.o.v. het normale productieproces worden de reststromen als bijproduct gezien o.b.v. zelfbeoordeling. Anders moet eerst de afvalbehandelende stap worden uitgevoerd door een afvalverwerker en is een zelfbeoordeling einde-afval nodig.

Transport

Als de groenloofstromen als afval worden beschouwd moet transport daarvan geregistreerd worden en moet dit

gebeuren door een daarvoor erkend bedrijf.

Productwetgeving

Bekijk de geldende wetgeving voor papier. Bekijk ook de REACH regelgeving rond gebruik van chemische stoffen.

Vergunningen

Er is minstens een omgevingsvergunning nodig voor activiteiten binnen rubriek 33 papier, evenals een project-MER. Ook moet worden voldaan aan de voorwaarden van een GPBV-installatie.

CONCLUSIES EN BELEMMERINGEN

Wetgeving rond bio-economie raakt aan verschillende beleidsdomeinen (denk aan afval- en materialenbeleid, omgevingsbeleid, waterbeleid, energie- en klimaatbeleid, plattelandsbeleid ...) en speelt op verschillende niveau's (Europees, nationaal, regionaal). Dit zorgt voor een hoge complexiteit en vaak een gebrek aan coherentie tussen beleidsdomeinen. Tijdens interviews kwamen verschillende **belemmeringen** naar boven, die we hieronder oplijsten:

- **Er is een gebrek aan harmonisatie van afvalwetgeving tussen EU-landen en regio's:** In Vlaanderen is het onderscheid tussen afval en grondstof goed gekaderd door het VLAREMA; dit is op zich goed. Het VLAREMA is een vertaling van de EU-kaderrichtlijn rond afval (2008/98/EG). Het probleem is dat andere regio's (o.a. Wallonië) en EU-landen een minder sluitend kader of een ander kader hebben wat export bemoeilijkt. Verdere afstemming tussen de verschillende lidstaten en regio's omtrent de vertaling van de EU-richtlijn zou helpen in het creëren van een level playing field, en zou onnodige transporten van afvalstoffen tussen regio's en landen kunnen tegengaan.
- **Huidige wetgeving zorgt voor een hoge administratieve belasting:** Enkele voorbeelden zijn:
 - Het aanvragen van een grondstofverklaring wordt beschouwd als een zwaar

administratief proces, vooral voor kmo's. Grondstofverklaringen moeten daarom zoveel mogelijk worden vermeden. Een positieve evolutie is dat OVAM bezig is de VLAREMA-criteria te herzien voor o.a. bouwstoffen. Er zullen wellicht extra biomassa-reststromen worden toegevoegd aan de [lijst van grondstoffen die in aanmerking komen als grondstof](#). We zien dit als een positieve evolutie in het verminderen van administratieve lasten.

- Het verkrijgen van een vergunning tot afvalverwerker wordt gezien als een zwaar en langdurig proces.
- Wanneer je afval of meststoffen transporteert in Vlaanderen moet een digitaal identificatieformulier worden opgemaakt. In Wallonië en andere landen gebeurt dit nog op papier waardoor formulieren dubbel moeten worden opgemaakt in geval van export.
- **Productwetgeving is vaak niet afgestemd op innovatief gebruik van biomassa-reststromen:** Vaak zijn er specifieke belemmeringen vanuit productwetgeving, bijvoorbeeld:
 - De novel foods regulering zorgt voor dure en lange validatieprocedures en administratie voor het goedkeuren van innovatieve voedingsproducten.
 - Normen voor bouw materiaal zijn vaak

op maat gemaakt van de petrochemische industrie en zijn niet aangepast aan biobased materialen waardoor deze benadeeld worden.

- **Te hoge concentraties van gewas-beschermingsmiddelen kunnen valorisatie van reststromen verhinderen:** Productnormen van o.a. compost zorgen ervoor dat te vervuilde reststromen niet kunnen worden gevaloriseerd. Deze productnormen zijn er uit overwegingen rond gezondheid, veiligheid en milieuvervuiling en spelen dus een belangrijke rol.
- **Er is momenteel nog geen wettelijk kader rond boerderijcompostering:** Een hoogwaardige valorisatie van biomassa-reststromen is het lokaal composteren van deze reststromen. Hiervoor is een mix nodig aan reststromen die vaak niet allemaal binnen één boerderij (bedrijf) worden geproduceerd waardoor een vergunning als afvalverwerker nodig is. Een laagdrempeliger kader zou boerderijcompostering haalbaarder kunnen maken. Hier wordt momenteel aan gewerkt.
- **Omgevingsvergunningen laten weinig ruimte voor innovatie:** Er mag bij een omgevingsvergunning geen verschil zijn tussen de vergunde en uitgevoerde activiteit. Dit wil

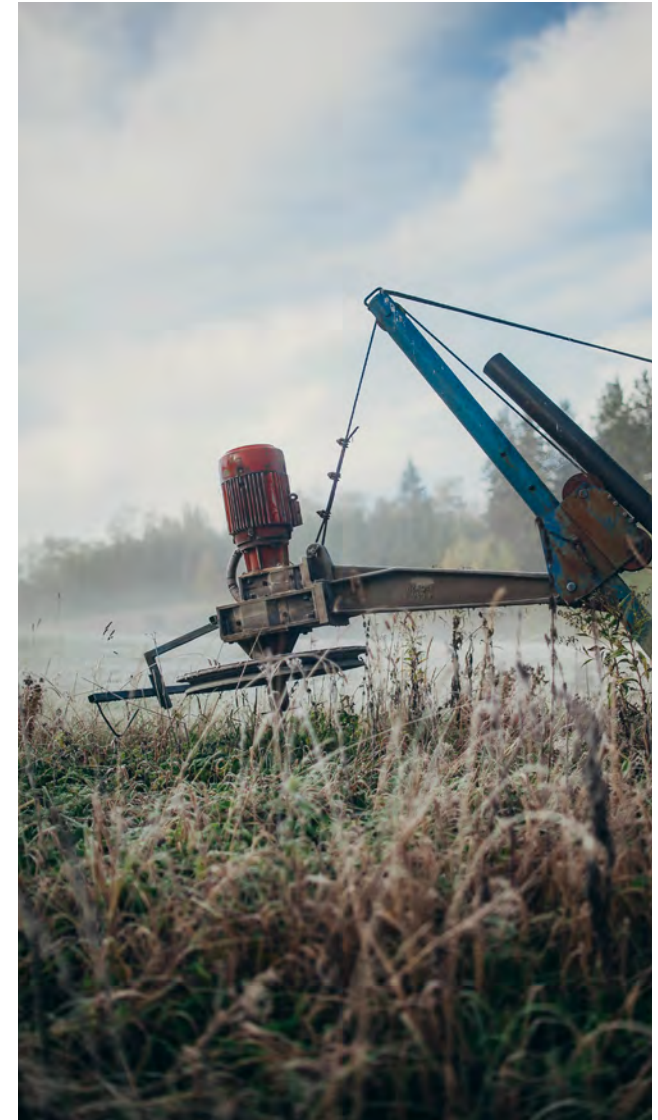

CONCLUSIES EN BELEMMERINGEN

zeggen dat je alle kenmerken al moet kennen bij aanvang van het innovatieproces, of een brede omgevingsvergunning moet aanvragen die wel ruimte laat voor innovaties maar administratief belastender is.

- **Een regelluwe zone biedt geen uitweg voor de complexiteit van wetgeving:** Het opzetten van een regelluwe zone wordt beschouwd als nog complexer dan het beter afstemmen van bestaande wetgeving.
- **Er is nood aan een vertaling van RED III rond hernieuwbare energie op Vlaams niveau:** Er is momenteel geen kader rond de productie van biomethaan. Bij de vertaling is het belangrijk dat er een level playing field op Europees niveau wordt bewaakt.

We kunnen concluderen dat verdere optimalisatie van wetgeving welkom is om de valorisatie van biomassa-reststromen verder te stimuleren en de duurzaamheid van het landbouwsysteem te verhogen. Meer specifiek kan worden gewerkt op een betere afstemming tussen Europese lidstaten, en het verder vereenvoudigen van wetgeving.

Aarzel niet om contact op te nemen met info@b2be-facilitator.be in geval van verdere vragen of opmerkingen bij deze publicatie.

